

DECIZIE

de inadmisibilitate a sesizării nr.107g/2018 privind excepția
de neconstituționalitate a articolului 204 alin.(1)
din Codul de procedură penală
(*aplicarea sechestrului în cauze penale*)

nr. 91 din 27.07.2018

Monitorul Oficial nr.430-439/176 din 23.11.2018

* * *

Curtea Constituțională, judecând în componența:
dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,
Având în vedere sesizarea depusă la 24 iulie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iulie 2018, în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 204 alin.(1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.122 din 14 martie 2003, ridicată de către dl avocat Alexandru Prisac, în dosarul nr.10-388/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 24 iulie 2018 de către dl judecător Victor Rațoi din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#), așa cum a fost interpretat acesta prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#).

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 4 aprilie 2017, Procurorul General a dispus prin ordonanță începerea urmăririi penale în baza articolului 190 alin.(5) [*Escrocheria în proporții deosebit de mari*] din [Codul penal](#).

4. Pe 1 martie 2018, în baza demersului unui procuror din cadrul Procuraturii Anticorupție, judecătorul de instrucție de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a autorizat punerea sub sechestrul a bunurilor și mijloacelor bănești care aparțin „Dumster Group” S.R.L.

5. Pe 2 aprilie 2018, dl Oleg Danilițchii, administrator al „IRIDA” S.R.L., a depus o plângere la Procuratura Anticorupție prin care a menționat că bunurile care au fost sechestrate prin încheierea din 1 martie 2018, emisă de către judecătorul de instrucție al Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, aparțin deja „IRIDA” S.R.L. Aceasta din urmă le-a dobândit de la „Dumster Group” S.R.L. în baza licitației din 31 ianuarie 2018. Astfel, dl Oleg Danilițchii i-a solicitat Procuraturii Anticorupție să i se explice motivele aplicării sechestrului în privința bunurilor care aparțin „IRIDA” S.R.L. Prin ordonanța din 17 aprilie 2018, un procuror din cadrul Procuraturii Anticorupție a respins plângerea respectivă ca nefondată, făcând referire la articolul 204 alin.(1) din Codul de procedură penală, care prevede că „pentru repararea

prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestru bunurile bănuțului, învinuțului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei”. Totodată, în respingerea plângerii s-a făcut referire și la articolul 205 alin.(1) din Codul de procedură penală, în redacția anterioară [Legii nr.60 din 7 aprilie 2016](#), care prevedea că „punerea sub sechestru a bunurilor poate fi aplicată de către organul de urmărire penală sau instanță numai în cazurile în care probele acumulate permit de a presupune întemeiat că bănuțul, învinuțul, inculpatul sau alte persoane la care se află bunurile urmărite le pot tăinu, deteriora sau cheltui”. Ordonanța sa a fost contestată în fața procurorului ierarhic superior. Prin ordonanța din 7 mai 2018, procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție a respins plângerea depusă ca nefondată, făcând referire la aceleași norme din Cod.

6. Pe 10 iulie 2018, dl Oleg Danilițchii, administrator al „IRIDA” S.R.L., a depus o plângere la judecătorel de instrucție de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, prin care a solicitat anularea ordonanțelor din 17 aprilie 2018 și din 7 mai 2018, precum și anularea sechestrului aplicat asupra bunurilor care aparțin „IRIDA” S.R.L. În motivarea plângerii, dl Oleg Danilițchii a menționat că, deși bunurile „IRIDA” S.R.L. au fost sechestrate prin încheierea judecătorelului de instrucție din 1 martie 2018, acestei societăți nu i-a fost recunoscută calitatea de bănuț, învinuț sau inculpat, așa cum prevede articolul 204 alin.(1) din Codul de procedură penală.

7. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Alexandru Prisac a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 204 alin.(1) din Codul de procedură penală.

8. Prin încheierea din 16 iulie 2018, instanța de judecată a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale [Constituției](#) sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 204

Bunurile care pot fi puse sub sechestru

„(1) **Pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune pot fi puse sub sechestru bunurile bănuțului, învinuțului, inculpatului sau ale părții civilmente responsabile în suma valorii probabile a pagubei.**

(2) Pentru a garanta executarea pedepsei amenzii pot fi puse sub sechestru numai bunurile învinuțului sau ale inculpatului, în funcție de suma maximă a amenzii care poate fi stabilită pentru infracțiunea comisă.

(3) Pentru a asigura o eventuală confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor pot fi puse sub sechestru bunurile prevăzute la art.106 alin.(2) și art.106¹ din [Codul penal](#).

(4) În cazul în care bunurile ce urmau a fi supuse confiscării speciale sau confiscării extinse nu mai există, nu pot fi găsite, nu pot fi recuperate ori dacă acestea aparțin sau au fost transferate oneros unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se iau măsuri asiguratorii pentru confiscarea contravalorii acestora.

(5) Dacă bunurile pasibile de a fi puse sub sechestru constituie o cotă-parte dintr-o proprietate comună, poate fi pusă sub sechestru numai cota-parte din proprietatea comună pasibilă de confiscare specială sau extinsă.

(6) Nu pot fi puse sub sechestru produsele alimentare necesare proprietarului, posesorului de bunuri, cât și membrilor familiilor acestora, combustibilul, literatura de specialitate și utilajul profesional, vesela și atributele de bucătărie folosite permanent, ce nu sunt de mare preț, precum și alte obiecte de primă necesitate, chiar dacă ulterior acestea pot fi supuse confiscării.”

11. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova, adoptat prin [Legea nr.985 din 18 aprilie 2002](#), sunt următoarele:

Articolul 106 Confiscarea specială

„(1) Confiscarea specială constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor indicate la alin.(2). În cazul în care aceste bunuri nu mai există, nu pot fi găsite sau nu pot fi recuperate, se confiscă contravaloarea acestora.

(2) Sunt supuse confiscării speciale bunurile (inclusiv valorile valutare):

- a) utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni;
- b) rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri;
- c) date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor;
- [Lit. d) abrogată prin [Legea nr.60 din 7 aprilie 2016](#), în vigoare din 6 mai 2016]
- e) deținute contrar dispozițiilor legale;
- f) convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri;
- g) care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.

(2¹) Dacă bunurile rezultate din infracțiuni și veniturile de la aceste bunuri au fost comasate cu bunurile dobândite legal, se confiscă acea parte din bunuri sau contravaloarea acestora care corespunde valorii bunurilor rezultate din infracțiuni și a veniturilor de la aceste bunuri.

(3) Dacă bunurile menționate la alin.(2) lit.a) și b) aparțin sau au fost transferate oneros unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea bunurilor, se confiscă contravaloarea acestora. Dacă bunurile respective au fost transferate cu titlu gratuit unei persoane care nu știa și nici nu trebuia să știe despre scopul utilizării sau originea acestora, bunurile se confiscă.

(4) Confiscarea specială se poate aplica chiar dacă făptuitorului nu i se stabilește o pedeapsă penală.

(5) Confiscarea specială nu se aplică în cazul infracțiunilor săvârșite prin intermediul unui organ de presă sau al oricărui alt mijloc de informare în masă.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că, deși articolul 204 alin.(1) din Codul de procedură penală prevede că pot fi puse sub sechestru bunurile bănuțului, ale învinutului, ale inculpatului sau ale părții responsabile civilmente, aceste prevederi devin neclare dacă sunt citite împreună cu dispozițiile referitoare la confiscarea specială de la articolul 106 alin.(1) lit.b) din [Codul penal](#), deoarece permit punerea sub sechestru a bunurilor persoanelor care nu au nicio calitate procesuală într-o cauză penală.

13. În acest sens, autorul excepției de neconstituționalitate consideră că norma contestată contravine articolului 23 din [Constituție](#).

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.122 din 14 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Alexandru Prisac, în dosarul nr.10-388/18, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#), așa cum a fost interpretat acesta prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#).

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 204 alin.(1) din

Codul de procedură penală.

18. De asemenea, Curtea constată că autorul excepției de neconstituționalitate susține că norma contestată contravine articolului 23 din [Constituție](#).

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că punerea sub sechestru a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor și în interdicția pentru proprietar sau posesor de a dispune de acestea, iar în caz de necesitate, de a le folosi. După punerea sub sechestru a conturilor și a depozitelor bancare, sunt încetate orice operațiuni în privința acestora [articolul 203 alin.(1) din Codul de procedură penală].

20. Curtea reține că măsura procesuală de punere sub sechestru, prevăzută de articolul 204 din Codul de procedură penală, poate fi aplicată în trei situații distincte, reglementate separat la alineatele (1), (2) și (3) din norma procesual-penală menționată.

21. **În prima situație**, alineatul (1) prevede ca motiv de aplicare a sechestrului **repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune** și, în mod firesc, formularea unei acțiuni civile. În acest caz, subiecții a căror bunuri pot fi puse sub sechestru sunt bănuitul, învinuitul, inculpatul sau partea civilmente responsabilă. Valoarea bunurilor puse sub sechestru se stabilește în baza valorii „probabile” a pagubei cauzate prin infracțiune. Suma acestei pagube reiese din acțiunea civilă înaintată. Aceasta trebuie să fie una rezonabilă, estimată cu aproximație de către judecătorul de instrucție la admiterea demersului. **Prin urmare, sechestrul pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune nu poate fi aplicat față de alte persoane decât cele menționate la articolul 204 alin. (1) din Cod.**

22. **A doua situație**, prevăzută de alineatul (2), ține de aplicarea sechestrului în cazul posibilității aplicării unei amenzi ca sancțiune de drept penal. În acest caz, este necesar să se constate în primul rând dacă sancțiunea normei de incriminare prevede amenda. Cu referire la subiecții ale căror bunuri pot fi puse sub sechestru, în cazul alineatului (2), aceștia sunt doar învinuitul și inculpatul. La stabilirea valorii bunurilor puse sub sechestru trebuie să se aibă în vedere limita maximă a amenzii prevăzute de norma de incriminare.

23. **A treia situație** este prevăzută de alineatul (3) și se referă la cazurile în care persoana este acuzată de comiterea unor infracțiuni pentru care norma de incriminare prevede aplicarea măsurii de siguranță **confiscarea** specială sau confiscarea extinsă. În această situație, sechestrul nu se raportează la un subiect procesual, ci la natura bunurilor prevăzute în articolele 106 și 106¹ din [Codul penal](#), care sunt: utilizate sau destinate pentru săvârșirea unei infracțiuni; rezultate din infracțiuni, precum și orice venituri din valorificarea acestor bunuri; date pentru a determina săvârșirea unei infracțiuni sau pentru a-l răsplăti pe infractor; deținute contrar dispozițiilor legale; convertite sau transformate, parțial sau integral, din bunurile rezultate din infracțiuni și din veniturile de la aceste bunuri; care constituie obiectul infracțiunilor de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, sau, în anumite condiții, și alte bunuri [articolul 106 din [Cod penal](#)].

24. Curtea menționează că **problema aplicării sechestrului pentru a asigura o eventuală confiscare specială** fără a i se acorda persoanei vreun statut procesual a fost examinată în cauza *Telbis și Viziteu v. România*, 26 iunie 2018, în care bunurile ambilor reclamânți (soți) au fost sechestrate de către procurori atunci când efectuau percheziții la domiciliul acestora, deși cauza penală a fost pornită doar în privința primului reclamant (a se vedea §6 și 7 din hotărâre). Astfel, a doua reclamantă a invocat faptul că bunurile sale nu puteau fi sechestrate, deoarece, potrivit legislației naționale, ea nu avea calitatea de suspect sau de inculpat (a se vedea §10 din hotărâre). În acest sens, Curtea Europeană a reținut că, în principiu, persoanelor cărora le-a fost confiscată proprietatea ar trebui să li se acorde în mod oficial statutul de parte la procedurile de dispunere a confiscării. Cu toate acestea, **chiar dacă reclamantul nu a participat niciodată la procedura în care a fost dispusă măsura**, Curtea a considerat că autoritățile trebuie să le ofere persoanelor posibilitatea rezonabilă și suficientă de a-și proteja interesele în mod adecvat (a se vedea §52 din hotărâre).

25. În acest context, Curtea Europeană a menționat că trebuie analizat caracterul echitabil al procedurii în ansamblu (a se vedea §51 din hotărâre), iar factorii care trebuie avuți în vedere trebuie să confirme dacă confiscarea proprietății a fost consecința unei măsuri luate de către autoritățile de anchetă, i.e. sechestrul activelor persoanei; dacă persoana poate iniția o procedură de control judiciar

pentru a obține ridicarea sechestrului, în cadrul căreia să poată contesta motivele care au stat la baza acestuia și să prezinte probe potrivit cărora bunurile respective au fost dobândite în mod legal; dacă persoana putea să prevadă, în mod rezonabil, că sechestrul putea conduce la confiscarea proprietății într-o etapă ulterioară a procedurii (a se vedea *Telbis și Viziteu*, citată mai sus, §52).

26. Curtea reține că echitabilitatea procesului este o valoare comună pentru Constituția Republicii Moldova și pentru Convenția Europeană. Prin urmare, atunci când legea națională prevede posibilitatea punerii sub sechestrul a bunurilor unor terți care nu au nicio calitate procesuală **pentru a asigura o eventuală confiscare specială**, este important ca autoritățile să-i ofere persoanei în discuție posibilitatea rezonabilă și suficientă de a-și proteja interesele în mod adecvat și eficient, în cadrul aceluiași proces.

27. Totuși, situația este diferită în cazul prevăzut de norma contestată, deoarece aici sechestrul nu este aplicat pentru a asigura o eventuală confiscare specială, ci pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune. Din acest considerent, sechestrul aplicat în condițiile articolului 204 alin.(1) din Codul de procedură penală depinde în mod obligatoriu de recunoașterea calității de bănuț, învinuit, inculpat sau de parte civilmente responsabilă. Aplicarea sechestrului pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune în privința altor persoane decât cele menționate expres de norma contestată, prin referirea la norme procesual-penale din legea modificată (a se vedea §5 din prezenta decizie), nu constituie o aplicare adecvată a legii.

28. În acest context, Curtea reamintește că ea poate să intervină atunci când este sesizată cu privire la existența unei practici unitare sau neunitare de interpretare și aplicare a legii de natură a încălca exigențele [Constituției](#), iar **interpretările izolate**, vădit eronate, nu pot face obiectul controlului de constituționalitate, ci al controlului judecătoresc. De asemenea, Curtea a reținut în jurisprudența sa că, potrivit atribuțiilor care i-au fost conferite prin articolul 135 din [Constituție](#), ea exercită controlul constituționalității legilor. Prin urmare, Curtea nu are competența de a elimina, pe calea controlului de constituționalitate, o interpretare izolată și vădit eronată a conținutului normativ al textului, legislația în vigoare oferind alte remedii procesuale ce au ca scop interpretarea unitară a normelor juridice. A accepta un punct de vedere contrar ar echivala cu încălcarea competenței instanțelor judecătorești, iar Curtea și-ar aroga competențe specifice acestora, transformându-se din instanță constituțională în una de control judiciar (DCC nr.75 din 27 iulie 2017, §23-24).

29. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și a articolelor 61 alin.(3) și 64 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 204 alin.(1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.122 din 14 martie 2003, ridicată de către dl avocat Alexandru Prisac, în dosarul nr.10-388/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE **Mihai POALELUNGI**

Nr.91. Chișinău, 27 iulie 2018.